

gyakorolta szavazatát a külön kielégítési jogáról lemondott hitelező, úgy szavazatának tisztasága joggal volna kétségbevonható; így pl. ha oly zálogjogi rangsorral bírt a hitelező, hogy a megelőző követeléseinek számbavételével aligha számíthatott arra, hogy e zálogjogból kielégítést szerezhet s mégis 100 százalékos erejéig nyer biztosítékot valamely újabb teljes bonitású kezességgel s ennek ellenében szavaz az egyezség elfogadása mellett, viszont annak létrejötte esetleg ezen a szavazaton mulik, úgy a szavazat érvényét a rendelet 78. §-a értelmében joggal lehetne hatálytalanak és az adós eljárását in fraudem creditorum történtnek tekinteni. Ellenkező esetben azonban szabadon kell, hogy érvényesüljön a külön kielégítési jogáról lemondott hitelezőnek ama jogositványa, hogy szavazatát a többi hitelezővel egyenlőnek tekintsék.

F. P.

Munka ingyenességének véelme. A kir. Curianak avval a gyakorlatával szemben, amely családügyi viszonyokban is megtagadja a munka ingyenességének véelmét s általában igyekszik a családi kapcsolaton belül végzett munkát hamis érzelmi momentumok kikapcsolásával a kizsáknányolástól megóvni: visszafejlődést jelent a P. II. 6721/1925. sz. ítélet, amely a gazdatiszt felmondási idejét nem a felmondás időpontjában volt munkaköréből állapítja meg, amikor ugyanis már a munkaadó családjába beházasodott volt, hanem a házasságkötést megelőzőleg utóljára volt munkakört veszi irányadónak. Bár az ítélet e felfogást indokolás helyett „okszerűnek” mondja, mégis nyilvánvaló, hogy abból indul ki, hogy felperes a nagyobb munkakört a családi kapcsolat nélkül nem kapta volna; amennyire igaz ez, annyira közbömbös a kérdés megoldásánál, — lévén az indok — az ingyenes juttatások ismert eseteit kivéve — közbömbös.

Az itt idézett határozattal egy napon mondta ki a Curia egy másik tanácsa (P. IV. 3786/1925.; 926 máj. 11.) „Gazdasági érdekű feladattal való megbízás esetén az ellenkezőnek kikötése hiányában nem véelmezhető a megbízásból folyó tevékenység ingyenes vállalása”.

H.

Külföldi joggyakorlat.

Valorizáció és késedelmi kár az osztrák birói gyakorlatban.

A Kuria P. IV. 4222/1924., majd utóbb P. VII. 5480/1925. sz. határozatai, amelyek külföldi (és pedig az előbbi német, az utóbbi osztrák honos) felperesnek magyar honos alperes elleni igényét csak azon feltétel mellett valorizálják, ha magyar honos hasonló igényét az illető külföldi állam is valorizálja (viszonosság), arra késztet, hogy az osztrák birói gyakorlatnak a felértékelés kérdéseiben hozott *újabb* határozatait ismertessem (lásd előző cikkemet a II. évfolyam 1—2. számának 67. s köv. lapjain), mert az osztrák birói gyakorlat a magyar bíróságok döntéseire, ez alapon kihatással bír. Ehhez járul, hogy a magyar bíróságok valorizációs kérdésekkel még

mindig nagy mértékben el vannak foglalva, szemben Ausztriával, hol e kérdések a bíróságokat már kevésbé foglalkoztatják.

I. A *társasági jog* kérdéseiben a gyakorlat az Oberster Gerichtshof (az alábbiakban rövidítve Ob. Ger.) 1922 június 7-én elfoglalt, előző cikkemben részletesen közölt elvi álláspontjához ragaszkodik. E bíróságnak 1923 október 30-án hozott I. 600/23. sz. döntése az olyan készpénz-kölcsönadót, aki a kölcsöntőke után kamatot és nyereségrészesedést kötött ki, úgy bírálta el, mint a csendes társat és az általa kölcsönadott összeget, mint betétet valorizálta.

II. A *kötelmi jog* terén a gyakorlat kitart az Ob. Ger. 1923 március 8-án kelt Präs. 830/923. sz. teljes ülésű döntésének első cikkemben ugyancsak közölt elvi álláspontja mellett. Ennélfogva:

1. Tiszta pénztartozások nem valorizáltak, a pénzromlás magában nem ad alapot a felértékelésre. Az Ob. Ger. következetesen megtagadja tehát

a) a *jelzálogkövetelések* felértékelését (Ob. I. 718/924. Ob. II. 381/1925. Ob. II. 364/1924. Ob. II. 520/1925. Ob. II. 1029/925. és egy 1925 december 9-én kelt határozat). Ezen utóbb említett határozatban a legfőbb törvényszék megalégszik azzal, hogy rámutasson arra, hogy az osztrák törvények mai álláspontja mellett a jelzáloggal biztosított követelések felértékelése, amennyiben tiszta pénzkövetelést tárgyaznak, nem engedhető meg és pedig gazdagodási alapon sem. Az Ob. II. 520/1925. sz. határozat egy biztosító intézet kérelmére is megtagadja a jelzálogkövetelés felértékelését, amely pedig beigazolta, hogy vele szemben életjáradék-szerződésből eredő igények felértékeltek.

b) *Tőkebiztosításból* eredő igények, mint tiszta pénzkövetelések, az Ob. Ger. állandó gyakorlata szerint nem valorizáltak. (Ob. III. 155/1926.)

c) Mindezekkel szemben az Ob. Ger. I. 787/1924. sz. döntésével engedélyezi az *életjáradékkövetelés* felértékelését. E döntés indokolásában a Präs. 830/1923. sz. elvi határozat jogelvére nyul vissza, amely szerint tartási követelések, életjáradékkövetelések felértékelhetők. Amennyiben az életjáradék-szerződést biztosító intézet, vagy magányos személy kötötte, az ügylet, célja és természete szerint, miként az Ob. Ger. kimondja, ugyanannyit jelent, mint egy összeg állandó biztosítása a megélhetés céljából. Ami a felértékelés mértékét illeti, a döntés azon az állásponton áll, hogy minden egyes esetben vizsgálni kell, hogy mily mértékben képes a biztosító

intézet, egyéb kötelezettségeit is figyelembe véve, az életjáradék felértékelését nyújtani.

Szemben ezen döntéssel, amely az életjáradéki szerződésből eredő igényeket elvileg felértékeli, az Ob. Ger. II. 813/1925. sz. döntése egy ily igény felértékelését megtagadta, mert a szerződés kötésénél arról, hogy az életjáradék a tartás célját szolgálja, nem volt szó. Ez a határozat nem biztosító intézet elleni életjáradékkövetelésre vonatkozik, hanem következő a tényállása: Egy gyári vállalat a háboru előtt szomszédjának az üzeme által okozott füstért és lármáért havi 160 K kártalanítási járadékot kötelezett. 1917-ben a járadékra jogosított személy eladta házát a gyári vállalatnak, amely megállapodás szerint a vételáron felül az eladó haláláig köteles volt fizetni ezen járadékot. Az eladó a járadék felértékelését kérte. A határozat a követelés felértékelését, mint tiszta pénztartozásért, merev ellentétben a fentebb hivatkozott Ob. I. 787/1924. sz. döntéssel, megtagadta. Ezzel szemben az Ob. Ger. I. 900/1925. sz. határozatával következetesen kitarat álláspontja mellett, az életjáradékköveteléseket felértékeli, miután ezek biztosítási igényt jelentenek, és ismét hangsúlyozza, hogy az teljesen mindegy, hogy ítézetnek, vagy magányosnak kell-e az életjáradékot fizetnie. A felértékelés mértéke tekintetében is kitarat ezen döntés a már hivatkozott Ob. I. 787/1924. sz. határozatában kifejezésre juttatott elvi álláspontja mellett. Láthatjuk tehát, hogy az életjáradékkövetelés felértékelése kérdéseiben nem képződött ki egységes gyakorlat.

Az Ob. III. 961/1925. sz. döntése valorizálja az ajándékképpen kötelezett tartási követelést. A határozat egy 1900. évből származó életbiztosítási ügyletre vonatkozik, amellyel valaki a kedvesének havi 200 koronát kötelezett, hogy azt a nélkülözések ellen biztosítsa. Az igénylő szükségének és az ígéretet tevő teljesítőképeségének mértékéhez képest a bíróság a járadékot havi 100 shillingben állapította meg.

d) A *kiházasítási* biztosítások az Ob. Ger. I. 135/1926. sz. döntése értelmében nem valorizáltak.

Én a magam részéről az életbiztosítási szerződések itt említett válfajai között különbséget nem látok; a tőkebiztosítási szerződések épp úgy a megélhetés és eltartás céljait szolgálják, mint az életbiztosítási szerződések, minélfogva jogi sorsukat egységesen kellene megszabni.

2. *Munkabérkövetelések* (honoráriumok) állandó gyakorlat szerint (újabb döntés Ob. II. 395/1924. sz.) nem valorizáltak. Ha azonban egy nem meghatározott, nem megállapodással megszabott munkabér a követelés

tárgya: megfelelő mértékű munkabért kell megítélni. A megfelelőség a rendelkezés időpontjában fennálló viszonyokhoz igazodik. Így az Ob. I. 428/25. az apja gazdaságát éveken át ellátó leánynak munkabérvetelését az ez idő szerinti körülményeknek megfelelően állapította meg, mert különben e munkabér, mint az indokolás mondja, nem volna megfelelő. Ugyanez az álláspontja az Ob. II. 264/1925. sz. döntésnek.

3. A magánalkalmazottak nyugdíjvetelése nem tiszta pénzkövetelések, mintán azok az eltartás megkönnyítésére szolgálnak, miért is felértékelhetők. (L. első cikkemet.) Az Ob. III. 15/1924. sz. döntése kitarthat ezen álláspont mellett. A felértékelés mértéke az eltartási igény céljához és a teljesítőképeséghez igazodik.

4. Mindennemű tartási követelés felértékelhető.

5. Miként első dolgozatomban részletesen kifejtetem, tiszta pénzkövetelések valorizációja csak a késedelem által okozott kár fennforgása esetén ítéltető meg (az Ob. Ger. 1923 március 8-án hozott elvi álláspontja), amely kárt minden esetben konkrétan igazolni kell. Ugy látszik azonban, hogy idegen pénznemekben támasztott követelések tekintetében az Ob. Ger. az absztrakt kárfelszámítás elve alapján áll. Így egy márkatarozást az Ob. III. 30/1925. sz. ítélet az esedékesség napjakeri kurzuson ítélt meg.

6. Kártérítési igények tekintetében a 103/1924. sz. teljes ülési határozat irányadó, amely az ily igényeket elvileg felértékeli. E vonatkozásban elegendő, ha az első cikkem fejtegetéseire utalok. Mértékének meghatározása tekintetében a kártérítési kötelezettséget megállapító elsőbírói ítélet napja, illetőleg a peres felek közötti egyesség napja irányadó. Ezen időponttól kezdve a tartozás tiszta pénztartozás és így további felértékelés csak az esetben lehetséges, ha a késedelmi kár tekintetében már többször idézett elvi álláspontban előirt előfeltételek (vétkes magatartás, a konkrét kár igazolása, konok perlekedés, stb.) fennforognak. Ha teljes kártérítést kell adni, a beszerzési értéket kell megtéríteni, nem pedig az aranyparitás szerint kell felértékelni (Ob. II. 1172/1922.). Ha nemteljesítés miatt kell kártérítést adni, azt azon pénznemben kell teljesíteni, amely jog szerint a kötelelem teljesítendő (Ob. II. 503/1925.). Fájdalomdíj követelése esetén a pénzromlást ugyancsak az elsőbírói eljárás befejezéséig figyelembe kell venni (Ob. II. 648/1922. és 3/1923.).

7. Az óvadékbiztosítéki jelzálogkövetelések (Ob. II. 802/1923.), kötbérvetelések (Ob. II. 802/1923.) nem ér-

tékelhetők fel. Az ily követelés felértékelésére nincs jog-alap.

8. Érdekességük okából megemlítem az Ob. Ger. következő három döntését, amelyek a felértékelés egészen különböző kérdéseire vonatkoznak. 1. Az Ob. II. 823/1924. nem itéli meg a felértékelést, hogyha a hitelező elfogadja az adós elkésett fizetését anélkül, hogy jogfenntartással élt volna, utóbb pedig pusztán csak azon az alapon kívánja követelésének felértékelését, mert a bírói gyakorlat e kérdésekben ránézve kedvezően megváltozott. 2. Az Ob. II. 770/1924. nem tekinti vétkesnek a nemteljesítést oly esetben, amelyben a bíróságok eltérően ítékeztek. 3. Az a választott bírósági ítélet, amely a követelést valorizálja, noha bírói gyakorlat nem valorizálná, nem ütközik kogens jogszabályba. (Ob. I. 669/1924.) Az ilyen választott bírósági ítéletet tehát azon a címen, hogy az kényszerítő jogszabályba ütközik, eredménnyel megátadni nem lehet.

Mindezen döntésekből megállapítható, hogy szemben az állandó magyar bírói gyakorlattal, a pénzromlás magában véve sohasem elegendő jogalapja az igény felértékelésének.

Dr. Maurus Deutsch,

wieni ügyvéd,

a wienj m. kir. követség jogtanácsosa.

Ügyvédség.

Az Országos Ügyvédszövetség hirei.

Az Országos Ügyvédszövetség Nemzetközi Bizottsága a dunai államok ügyvédeknek október hó 30-án Bécsben tartandó konventikuluma anyagával foglalkozik. A bizottság a bécsi összjövelet tárgysorozatának valamennyi pontjához jelentést és indítványt nyújt be; ezek szerkesztésére és előadására felkérte tagjai sorából dr. *Oppler* Emilt (jogsegélykérdések, ideértve a választott bírósági ítéletek külföldön végrehajtását is), dr. *Klug* Emilt (a kettős adózás és kettős illetékezés kérdései), dr. *Beck* Salamont (a telekkönyvi forgalom rendezése az új határok által kettészelt területeken), dr. *Giskán* Jakobot (a felülhitelesítések egyszerűsítésének ügye), dr. *Király* Ferencet (a külföldi helyettesítések rendezésének ügye az idevágó költségkérdésekkel) és dr. *Varannai* Istvánt (szervezeti kérdések). A felkért előadók dr. *Nyulási* János társelnök, bizottsági elnök vezetésével fognak az utódállamokbeli kartársak bécsi összjövetelén résztvenni.

A „*Kari Érdekek Bizottsága*“ szeptember 23-án alakult meg dr. *Fittler* Dezső udv. tanácsos, másodelnök és dr. *Jacobi* Béla kir. tanácsos, társelnök elnöklete alatt. A bizottságban, melynek titkáraivá választattak dr. *Krassó* Dezső és dr. *Varannai* István